

PLAN DE ORDENACIÓN DO LITORAL

ÍNDICE

ÍNDICE

PRESENTACIÓN

- 1.1 Introducción Xeral
- 1.2 Estrutura do documento

Título I. METODOLOXÍA DE ELABORACIÓN DO POL

Capítulo 1. Marco xurídico

- 1. Introducción
 - 1.1 A competencia autonómica sobre a ordenación do litoral e a autonomía municipal
 - 1.2 Natureza do plan de ordenación do litoral
 - 1.3 Ámbito
 - 1.4 Funcións
 - 1.5 Zonificación e usos
- 2. Marco legal
 - 2.1 Contexto normativo
 - 2.2 O plan de ordenación do litoral como instrumento de planificación territorial
 - 2.3 Procedemento para a elaboración e tramitación

Capítulo 2. Criterios metodolóxicos

- 1. Principios reitores para unha protección sostible
 - 1.1 Obxectivos clave
 - 1.2 Principios reitores das políticas
- 2. A protección do litoral e a paisaxe, un novo enfoque para a planificación

Capítulo 3. O goberno do territorio e a participación

- 1. A participación institucional e social no proceso de elaboración do POL

- 1.1 Obxectivos do proceso de participación
- 1.2 Exploracións participativas cos CONCELLOS

- 2. Cuestionario DELPHI
 - 2.1 Cuestionario DELPHI a Actores Institucionais e Sociais. Diagnóstico percibido
 - 2.2 Sistema de Traballo para o desenvolvemento da enquisa a expertos co método Delphi sobre o POL de Galicia
 - 2.3 Cuestionario DELPHI

- 3. Enquisa participativa previa ao trámite de audiencia aos concellos
 - 3.1 Introducción
 - 3.2 Deseño do cuestionario
 - 3.3 Proceso de recollida de información
 - 3.4 Descrición de resultados
 - 3.5 Síntese

- 4. Trámite de audiencia previa á aprobación inicial
 - 4.1 Introducción
 - 4.2 Análise dos datos recibidos
 - 4.3 Consultas e divulgación do POL

- 5. Proceso de participación pública e consultas
 - 5.1 Contexto
 - 5.2 Resultado do proceso de participación pública e as consultas e a súa integración no Plan

Título II. PAISAXE

Capítulo 1. A Paisaxe 3

1. Introducción
 - 1.1 A paisaxe como obxecto de dereito e a súa potencialidade na ordenación territorial
 - 1.2 A paisaxe no Plan de Ordenación do Litoral
 - 1.3 A valoración da paisaxe
 - 1.4 Os valores estéticos, simbólicos e culturais
 - 1.5 Planificación da Paisaxe
2. A paisaxe do litoral de Galicia
 - 2.1 A clasificación e delimitación das paisaxes
 - 2.2 A construción tradicional da paisaxe no litoral de Galicia
 - 2.3 As novas paisaxes
3. Caracterización das paisaxes costeiras
 - 3.1 O papel das variables oceanográficas
 - 3.2 A importancia dos diferentes tipos de rocha
 - 3.3 A configuración do litoral: os tipos de costa
 - 3.4 As condicións climáticas do litoral
 - 3.5 A variabilidade vexetal
 - 3.6 A ocupación humana do territorio e a construción da paisaxe

Capítulo 2. As Paisaxes

1. A definición dun ámbito de estudo e as súas escalas de aproximación
 - 1.1 Ámbito
 - 1.2 Alternativas de delimitación
 - 1.3 Escalas de aproximación
2. Comarcas costelras
 - 2.1 Mariña lucense
 - 2.2 Rías Altas
 - 2.3 Golfo ártabro

- 2.4 Arco Bergantiñán
- 2.5 Costa da Morte
- 2.6 Rías Baixas
- 2.7 Costa Sur

3. Sectores costeiros
 - 3.1 Mariña Lucense
 - 3.2 Rías Altas
 - 3.3 Golfo Ártabro
 - 3.4 Arco Bergantiñán
 - 3.5 Costa da Morte
 - 3.6 Rías Baixas
 - 3.7 Costa Sur
4. Unidades de paisaxe
 - 4.1 Tipos de paisaxe caracterizadas e cartografadas
5. O litoral e o prelitoral. o ámbito de xestión
 - 5.1 Xustificación dos límites fluviomariños
 - 5.2 A inclusión no ámbito de xestión de determinadas unidades prelitorais
 - 5.3 Criterios utilizados e decisións tomadas na revisión do ámbito de xestión

Capítulo 3. A caracterización da paisaxe

1. Introducción
2. Usos e elementos cartografados
 - 2.1 Usos
 - 2.2 Patrimonio natural
 - 2.3 Patrimonio cultural
 - 2.4 Construcións e asentamentos
 - 2.5 Elementos e caracteres perceptivos de interese
3. Campos que desenvolven as unidades
4. Conclusións

Título III. SÍNTESE TERRITORIAL

Capítulo 1. Estrutura territorial

1. As escalas de lectura do territorio
 - 1.1 O ámbito de estudo en relación a Europa
 - 1.2 Galicia no contexto do espazo atlántico
 - 1.3 Eurorrexión Galicia-norte de Portugal
 - 1.4 Galicia
 - 1.5 Distribución da poboación
2. O sistema de asentamentos
 - 2.1 O sistema tradicional de asentamentos
 - 2.2 O modelo actual
3. O planeamento territorial
 - 3.1 As directrices de ordenación do territorio
 - 3.2 Os plans territoriais integrados
 - 3.3 Os programas coordinados de actuación
4. O planeamento sectorial
 - 4.1 Relación entre os plans territoriais integrados e os plans sectoriais
 - 4.2 Ordenación sectorial
5. O patrimonio natural
 - 5.1 Rede galega de espazos naturais protexidos
 - 5.2 Outros espazos protexidos de Galicia
 - 5.3 Outras figuras de protección internacional
6. O planeamento urbanística vixente
 - 6.1 Lexislación urbanística: un breve percorrido histórico
 - 6.2 Planeamento municipal vixente nos concellos do POL
 - 6.3 O caso particular do solo rústico
7. Conclusións

Capítulo 2. Dinámica socioeconómica

1. Introducción
2. Situación xeográfica
3. Infraestruturas e equipamentos
 - 3.1 Infraestruturas terrestres

- 3.2 Infraestruturas portuarias
- 3.3 Infraestruturas aeroportuarias
- 3.4 Recursos sanitarios
- 3.5 Recursos educativos
- 3.6 Outras infraestruturas

4. Análise demográfica

5. Análise do mercado de traballo

6. Análise sectorial

- 6.1 Sector pesqueiro
- 6.2 Sector agrícola
- 6.3 Sector gandeiro
- 6.4 Sector forestal
- 6.5 Sector industrial
- 6.6 Sector enerxético
- 6.7 A construción
- 6.8 Actividade comercial
- 6.9 Hostalería e lecer
- 6.10 Actividade turística
- 6.11 Sector público
- 6.12 Plans de dinamización económica
- 6.13 Banca
- 6.14 Desenvolvemento tecnolóxico
- 6.15 Renda familiar dispoñible e pib habitante

7. Análise DAFO

- 7.1 Debilidades
- 7.2 Fortalezas
- 7.3 Ameazas
- 7.4 Oportunidades

8. Plan de acción

Capítulo 3. A dinámica turística no litoral de Galicia

1. Obxecto e alcance do estudo
2. Trazos xerais do turismo en Galicia
3. O modelo de deseño dos espazos turísticos
4. Aplicación do modelo: caracterización dos espazos turísticos no litoral galego
 - 4.1 A Mariña Lucense

- 4.2 Rías Altas
- 4.3 Golfo Ártabro - Arco Bergantiñán
- 4.4 Arco Bergantiñán - Costa da Morte
- 4.5 Rías Baixas
- 4.6 Costa Sur
- 5. Breve diagnóstico
 - 5.1 Facilitadores
 - 5.2 Barreiras
- 6. Propostas estratéxicas
 - 6.1 Regulación e restrición dos accesos a áreas estratéxicas de conservación
 - 6.2 Desviación de turismo cara a destinos de interior
 - 6.3 Fomento de uso do ferrocarril
 - 6.4 Consolidación de usos turísticos respectuosos co litoral
- 7. Conclusións

Capítulo 4. Enerxía

- 1. O sector enerxético
- 2. Recursos enerxéticos
 - 2.1 Recursos naturais
 - 2.2 Investigación e desenvolvemento de novas tecnoloxías
 - 2.3 Capacidade de produción
- 3. Balance enerxético
 - 3.1 Infraestruturas eléctricas
 - 3.2 infraestruturas de gas natural
- 4. Enerxía, medio natural e paisaxe
- 5. Plans e programas
 - 5.1 Plans enerxéticos
 - 5.2 Referencias doutras experiencias en relación con instrumentos de planificación integral ou sectorial ligados coa planificación e a paisaxe realizadas noutras comarcas ou comunidades
- 6. Criterios para un modelo de desenvolvemento sostible
 - 6.1 Infraestruturas
 - 6.2 Eficiencia e aforro enerxético
 - 6.3 Fomento do uso de enerxías renovables
 - 6.4 Pulo ás novas tecnoloxías

Título IV. MODELO DE XESTIÓN

Capítulo 1. Modelo

- 1. Un instrumento necesario
- 2. Alcance
 - 2.1 Obxectivo e determinacións
 - 2.2 Funcións
 - 2.3 Percepción e paisaxe
 - 2.4 Clasificación
 - 2.5 Xestión coordinada e dinámica
- 3. Xestión
 - 3.1 Ámbito de xestión
 - 3.2 Aplicación
- 4. Metodoloxía e modelo territorial
 - 4.1 Estrutura
 - 4.2 Documentación
 - 4.3 Interpretación
- 5. As Áreas
 - 5.1 Áreas continuas
 - 5.2 Áreas descontinuas
- 6. Os Asentamentos
- 7. Os Sistemas xerais territoriais
- 8. A xestión
 - 8.1 Relación coa ordenación vixente
 - 8.2 Normas xerais para os desenvolvementos urbanísticos
- 9. Conclusións

Capítulo 2. Estratexias

- 1. Estratexia 1. Valorización de elementos identitarios do litoral
- 2. Estratexia 2. Corredores ecolóxicos e culturais

3. Estratexia 3. Sendas patrimoniais
4. Estratexia 4. Recuperación e adecuación paisaxística dos sistemas duna-praia
5. Estratexia 5. Recualificación da fachada marítima
6. Estratexia 6. Integración de infraestruturas viarias e tratamento de accesos a núcleos
7. Estratexia 7. Observatorios de paisaxes.

Capítulo 3. A senda dos faros

1. Introducción
 - 1.1 Articulación con outras sendas
 - 1.2 Plan de etapas
 - 1.3 Obxectivos
2. Trazado xeral da senda dos faros
3. Ruta iniciática: as sete costas
 - 3.1 Faro de Ribadeo. Illa Pancha.
 - 3.2 Faro de Cabo Ortegal
 - 3.3 Faros de Poriño E A Palma
 - 3.4 Senda de Caión a Baldaio
 - 3.5 Senda del Faro de Fisterra al Faro de Cee
 - 3.6 Senda de Monte Facho a Cabo Home
 - 3.7 Faro de Cabo Silleiro.
4. Instrumentos de desenvolvemento
5. Usuarios da senda

Título V. NORMATIVA

Capítulo 1 Normativa

1. Título preliminar. Disposicións xerais
2. Título I. Modelo territorial
3. Título II. Criterios xerais
4. Título III. Principios xerais
5. Título IV.- Normas xerais
6. Título V. Normas complementarias
7. Título VI. Relación co planeamento municipal vixente
8. Disposicións transitorias
9. Disposicións adicionais
10. Outras disposicións

Título VI. PROGRAMA DE ACTUACIÓN

Capítulo 1. Programa de actuación

1. Introducción
2. Actuacións de cooperación e coordinación coas distintas administracións públicas e entidades con incidencia no eido litoral
 - 2.1 Desenvolvemento do Convenio subscrito entre o Ministerio de Medio Ambiente, Medio Rural e Mariño e a Xunta de Galicia para a xestión integrada do litoral
 - 2.2 Para a integración dos recursos aplicados en políticas de desenvolvemento económico e social
 - 2.3 Para a transferencia de coñecemento e boas prácticas na xestión das áreas litorais
3. Actuacións orientadas á protección dos valores naturais e patrimoniais existentes no ámbito do Plan de ordenación do territorio
 - 3.1 Rexeneración de zonas degradadas ou non integradas
 - 3.2 Mellora de espazos de especial valor paisaxístico
 - 3.3 Xestión de espazos protexidos
 - 3.4 Valorización dos elementos culturais
4. Actuacións orientadas a suplir déficits en materia de infraestruturas
 - 4.1 Estudos para a integración paisaxística das infraestruturas
 - 4.2 Plan de mobilidade sustentable do litoral
5. Actuacións para o fomento do coñecemento e regulación do uso público do espazo litoral
 - 5.1 Plan de espazos turísticos sustentables
 - 5.2 Recuperación de sendas tradicionais para percorridos litorais alternativos
 - 5.3 Plan de usos de praias urbanas
 - 5.4 Proxecto interdisciplinar para a incorporación da paisaxe como materia dos ciclos educativos (art. 14.2 da Lei 7/2008, de protección da paisaxe de Galicia)
 - 5.5 Habilitación de puntos de observación da paisaxe
6. Actuacións de fomento do coñecemento orientadas á investigación e divulgación técnica e científica
7. Actuacións de promoción e investigación da paisaxe litoral
 - 7.1 Elaboración dos Catálogos de paisaxe litoral
 - 7.2 Elaboración das Directrices de paisaxe litoral
 - 7.3 Plan de divulgación e sensibilización das paisaxes litorais
 - 7.4 Guía de criterios de integración paisaxística de sectores de actividade económica, parques empresariais, áreas industriais e instalacións acuícolas

Título VII. ANEXOS

Anexo 1. Espazos de interese paisaxístico

1. Mariña Lucense
2. Rías Altas
3. Golfo Ártabro
4. Arco Bergantiñán
5. Costa da Morte
6. Rías Baixas
7. Costa Sur

Anexo 2. Núcleos de identidade do litoral

1. Mariña lucense
2. Rías Altas
3. Golfo Ártabro
4. Arco Bergantiñán
5. Costa da Morte
6. Rías Baixas
7. Costa Sur

Anexo 3. Praias

1. Mariña Lucense
2. Rías Altas
3. Golfo Ártabro
4. Arco Bergantiñán
5. Costa da Morte
6. Rías Baixas
7. Costa Sur

Anexo 4. Marco xurídico

1. Contexto internacional
2. Contexto normativo nacional
3. Contexto normativo autonómico

Anexo 5. Grao de compatibilidade

Anexo 6. Servidumes aeronáuticas

Título VIII. INFORME DE SOSTENIBILIDAD AMBIENTAL (ISA)

Capítulo 1. Resumen no técnico

1. Introducción
2. Determinación del ámbito de influencia
3. Análisis objetivo del entorno
4. Definición de objetivos
5. Análisis de alternativas
6. Identificación y caracterización de los efectos sobre el medio
7. Diseño de medidas
8. Establecimiento del plan de seguimiento
9. Informe sobre la viabilidad económica
10. Análisis de coherencia

Capítulo 2. Informe de sostenibilidad ambiental

1. Introducción
 - 1.1 Procedimiento
 - 1.2 Metodología para la elaboración del ISA
2. Determinación del ámbito de influencia
3. Análisis objetivo del entorno
 - 3.1 Análisis objetivo de la situación actual
 - 3.2 Relación con los planes vigentes o en proceso de elaboración o revisión
 - 3.3 Identificación de los elementos estratégicos del territorio
4. Definición de Objetivos
 - 4.1 Suelo
 - 4.2 Paisaje
 - 4.3 Patrimonio natural
 - 4.4 Patrimonio cultural
 - 4.5 Sociedad y economía
 - 4.6 Atmósfera
 - 4.7 Ciclo hídrico
 - 4.8 Energía

- 4.9 Ciclo de materiales
- 4.10 Cambio climático
- 4.11 Movilidad

5. Análisis de Alternativas
 - 5.1 Alternativa 0
 - 5.2 Alternativa 1
 - 5.3 Alternativa 2
 - 5.4 Alternativa 3
 - 5.5 Alternativa 4
6. Identificación y caracterización de los efectos sobre el medio
 - 6.1 Efectos de la ordenación del territorio en el litoral
7. Diseño de medidas
 - 7.1 Consideración de la previsible interacción con otro planeamiento
 - 7.2 Medidas para el desarrollo en cascada con criterios de sostenibilidad
8. Establecimiento del plan de seguimiento
 - 8.1 Indicadores de desarrollo e implantación
 - 8.2 Indicadores de sostenibilidad territorial
 - 8.3 Encuesta de percepción territorial y urbanística
 - 8.4 Órganos para el seguimiento
9. Informe sobre la viabilidad económica
10. Análisis de coherencia
 - 10.1 Coherencia externa (análisis de la compatibilidad estratégica)
 - 10.2 Coherencia interna

Capítulo 3. indicadores de sostenibilidad territorial

1. Ocupación del territorio
2. Paisaje
3. Patrimonio natural
4. Patrimonio cultural
5. SocioeconomíaAtmosfera
6. Ciclo hídrico
7. Enerxía
8. Xestión de residuos
9. Cambio climático
10. Mobilidade

DOCUMENTACIÓN GRÁFICA**FICHAS DE UNIDADES DE PAISAXE**

Desde a Xunta de Galicia estamos convencidos de que o desenvolvemento da nosa Comunidade Autónoma debe fundamentarse nun crecemento harmónico cos valores do noso territorio. Nese sentido, o litoral de Galicia presenta un diverso número de paisaxes e oportunidades, que a sociedade enteira debe poñer en valor.

Neste contexto, o Plan de ordenación do litoral xorde como un instrumento capaz de favorecer una xestión integral do territorio, un instrumento eficaz para dirixir as políticas de ocupación do solo co obxectivo de avanzar cara a unha sociedade máis xusta e competitiva pero ao mesmo tempo máis comprometida coa sostibilidade e a paisaxe.

Unha paisaxe: un mar, unha terra e as súas xentes, que son o pasado, o presente e sen dúbida ningunha o futuro máis esperanzador de Galicia e que precisa dun novo modelo para seguir vivindo nun territorio que experimentou nas últimas décadas, máis ca ningún otro de Galicia, unha forte presión urbanizadora.

Dirixir estes procesos e conseguir unha protección efectiva da costa son un dos obxectivos máis ambiciosos deste Plan de ordenación do litoral. Xunto a estes, e na orixe da súa metodoloxía e formulación, está o dar a coñecer estes valores naturais e humanos que conforman a nosa identidade.

Convencidos da importancia que a ordenación do territorio ten no só para a calidade de vida da nosa sociedade, senón tamén para a nosa economía é polo que se redactou o Plan de Ordenación do Litoral co obxecto de que sirva como modelo e instrumento de coordinación das políticas con incidencia no territorio costeiro.

Agustín Hernández Fernández de Rojas
Conselleiro de Medio Ambiente, Territorio e Infraestruturas

ÍNDICE

1. PRESENTACIÓN

1.1. INTRODUCCIÓN XERAL

O desenvolvemento sostible de Galicia é unha prioridade estratéxica da acción de goberno da Xunta de Galicia. O noso patrimonio natural é a base sobre a que se debe sustentar o crecemento equilibrado da nosa economía e calidade de vida.

Con este obxectivo, o Goberno está a impulsar unha serie de políticas considerando o conxunto do territorio de Galicia como un único sistema, un gran espazo único de maneira que a súa ordenación e o seu desenvolvemento harmónico e racional garantan a súa sostibilidade.

Nese sentido, o desenvolvemento dos instrumentos previstos na **Lei 10/1995, do 23 de novembro, de ordenación do territorio de Galicia, é o primeiro paso para a consecución destes obxectivos.**

A **Lei 10/1995, do 23 de novembro, de ordenación do territorio de Galicia, desenvolve a competencia en materia de ordenación territorial atribuída á Comunidade Autónoma e establece os obxectivos e instrumentos para desenvolvelos.** Configúranse así as Directrices de ordenación do territorio, os Plans territoriais integrados, os Programas coordinados de actuación, os Plans e proxectos sectoriais e os Plans de ordenación do medio físico.

Con posterioridade a Lei 6/2007, do 11 de maio, de medidas urxentes en materia de ordenación do territorio e do litoral de Galicia, establece que o Plan sectorial de ordenación do litoral a que fai referencia a disposición transitoria oitava da Lei 9/2002, do 30 de decembro, de ordenación urbanística e protección do medio rural de Galicia, terá a natureza dun Plan territorial integrado regulado na Lei 10/1995, do 23 de novembro, de ordenación do territorio de Galicia, co obxecto de establecer os criterios, principios e normas xerais para a ordenación urbanística da zona litoral baseada en criterios de perdurabilidade e sostibilidade, así como a normativa necesaria para garantir a conservación, protección e posta en valor das zonas costeiras.

Do mesmo xeito a **Lei 6/2007, do 11 de maio, de medidas urxentes en materia de ordenación do territorio e do litoral de Galicia,** establece a suspensión de novos desenvolvementos urbanísticos na zona litoral segundo os supostos recollidos nos seus artigos 3 e 4. Conforme a eles, o alcance da dita suspensión prorrogábase durante o prazo de dous anos contados desde a entrada en vigor da citada lei, ou ata a aprobación do Plan de ordenación do litoral ou do Plan xeral de ordenación municipal adaptado integramente á Lei 9/2002, do 30 de decembro. Estas medidas acádanse o día 17 de maio de 2009.

Na primavera de 2009, aínda que os traballos para a elaboración deste Plan estaban avanzados, quedaba non obstante un longo camiño por percorrer. De tal xeito que ese mesmo ano se aproba a Orde do 14 de maio de 2009 pola que se acorda unha nova suspensión cautelar previa á aprobación inicial do Plan de ordenación do litoral de Galicia. Esta Orde suspende a tramitación e aprobación dos Plans especiais de reforma interior, Plans parciais, Plans de sectorización e instrumentos de equidistribución que teñan por obxecto a transformación urbanística de terreos situados a unha distancia inferior a 500 metros, medidos en proxección horizontal terra dentro, desde o límite interior da ribeira do mar dos municipios que se relacionan no anexo da Lei 6/2007, do 11 de maio, de medidas urxentes en materia de ordenación do territorio e do litoral de Galicia conforme os supostos establecidos no articulado da Orde.

A citada suspensión produciuse co obxecto de evitar as consecuencias derivadas da consolidación de expectativas de urbanización xeradas pola aprobación de planeamento de desenvolvemento, así como pola necesidade de que o ámbito material do Plan de ordenación do litoral non se vise previamente condicionado.

O 15 de maio de 2009 publícase no DOG a Orde do 14 de maio de 2009 pola que se acorda a suspensión cautelar previa á aprobación inicial do POL, de maneira que as medidas de suspensión do artigo 1º desta orde serán de aplicación nos municipios con planeamento xeral non adaptado á Lei 9/2002, do 30 de decembro, durante o prazo dun ano contado desde a entrada en vigor desta orde, ou ata a aprobación inicial do POL ou a aprobación definitiva do Plan xeral de ordenación municipal adaptado integramente á Lei 9/2002.

Tras as consultas recibidas durante o trámite de audiencia realízase o documento para a aprobación inicial do POL, incluíndo o preceptivo Informe de sostibilidade ambiental redactado de acordo co disposto no artigo 8 da Lei 9/2006, e seguindo os criterios contidos no documento de referencia emitido polo órgano ambiental.

O 30 de xullo de 2010 publícase a Orde de 23 de xullo de 2010 pola que se aproba inicialmente o Plan de ordenación do litoral de Galicia, e se procede á apertura do trámite de información pública e se adoptan novas medidas cautelares.

Tras a análise das alegacións e informes recibidos durante este novo proceso de participación pública realízase o presente traballo, que constitúe o documento de **Aprobación provisional** do Plan de ordenación do litoral. Como se verá ao longo desta memoria, e especialmente nos capítulos dedicados ao marco xurídico e ao goberno do territorio e a participación, trátase dun documento aberto, coñecido e participado xa pola sociedade, os municipios, o parlamento e os distintos axentes con competencias no territorio.

Estamos convencidos de que en boa parte a degradación que sufriu o litoral de Galicia provén dunha ausencia de coñecemento da súa natureza e as súas dinámicas. Así, fronte ao descoñecemento, o urbanismo sen límites ocasionou transformacións bruscas en boa parte da costa xerando graves problemas de perda de valor dun territorio e unha paisaxe fortemente apreciados pola poboación. Unha paisaxe que é ao mesmo tempo un recurso

1.02

Cabo Ortegal.
Rías Altas.

e un activo patrimonial, económico, ambiental e funcional.

O modelo de crecemento que poderíamos denominar “sen criterio” orixinou ademais dunha urbanización intensa e uns sistemas urbanos ineficientes, unha serie de impactos e efectos perturbadores que afectan non só á percepción que temos da paisaxe litoral senón ao sistema litoral no seu conxunto (hidroloxía, hábitats e biodiversidade, perda de solo, contaminación, etc.), poñendo en perigo o propio funcionamento do sistema costeiro. A impermeabilización dos solos, a fragmentación dos hábitats, a perda de biodiversidade, a presión sobre a calidade e cantidade dos recursos hídricos, a contaminación e produción de residuos, os custos globais da erosión, son só algunhas das consecuencias destes procesos.

O crecemento urbano é necesario, pero debe responder a un modelo de desenvolvemento equilibrado e sostible. A definición deste novo modelo de ocupación do territorio correspóndelle á Xunta de Galicia en colaboración cos axentes sociais, concellos e institucións a través dos instrumentos de ordenación do territorio e planeamento urbanístico.

Trátase dun plan que esperamos que sexa capaz de proporcionar elementos de decisión que contribúan á xestión sostible do Litoral, a recuperación de zonas degradadas e a conservación das áreas sensibles ao mesmo tempo que informar á poboación sobre os problemas ambientais da zona costeira e a urxente necesidade dunha xestión racional deste territorio. Para iso, fíxose un especial esforzo por identificar, protexer e poñer en valor os distintos elementos de carácter natural e do patrimonio cultural e etnográfico que caracterizan a costa de Galicia.

Estamos convencidos de que a medida máis eficaz e eficiente para lograr una solidariedade interxeracional

e un uso racional dos recursos é o coñecemento. Por iso, este plan incorpora unha análise exhaustiva e rigorosa do territorio co obxectivo non só de facer aflorar os seus valores senón de dalos a coñecer. Desde a delimitación do ámbito á identificación das distintas unidades de paisaxe pasando polos diferentes estudos e análises, así como a xeración dunha cartografía extensa e de fácil entendemento. O entendemento e o coñecemento deste complexo sistema facilitará a comprensión do modelo e as decisións adoptadas, e así será máis fácil que a sociedade de Galicia faga seu este plan. Este é o reto, que a xestión do POL sexa o mecanismo máis eficaz para a consecución dun desenvolvemento sostible de Galicia no seu conxunto e do seu litoral en particular.

Este é o camiño que se iniciou no mes de xaneiro de 2010 coa tramitación do Plan de ordenación do litoral. O presente documento constitúe o documento de Aprobación inicial do Plan de ordenación do litoral. Como se verá ao longo de esta memoria e, especialmente nos capítulos dedicados ao marco xurídico e ao goberno do territorio e a participación, trátase dun documento aberto, coñecido e participado xa pola sociedade, os municipios, o Parlamento e os distintos axentes con competencias no territorio.

O documento que agora se somete a aprobación inicial nutriuse de todas as contribucións e suxestións habidas durante o trámite previo de audiencia e continuará medrando durante a información pública tras a aprobación inicial.

Este é o camiño que se iniciou coa tramitación do Plan de ordenación do litoral e coas Directrices de Ordenación do Territorio, asumindo os principios reitores e redefinindo o marco conceptual da Estratexia galega de desenvolvemento sostible, introducindo nela a perspectiva territorial que, definida na Carta Europea de 1983

como “a expresión espacial da política económica, social, cultural e ecolóxica de toda a sociedade”, converte os instrumentos de planificación urbana e rexional nunha excelente ferramenta para avanzar cara á sostibilidade.

1.2. ESTRUCTURA DO DOCUMENTO

Este documento contén:

- memoria.
- cartografía.
- fichas de unidades de paisaxe.

1.2.1. A MEMORIA.

A memoria encóntrase estruturada en oito títulos:

TÍTULO I. METODOLOXÍA DE ELABORACIÓN DO POL.

Este título recolle o marco xurídico e metodolóxico para a formulación do POL prestando especial atención aos aspectos que foron máis debatidos durante o trámite previo de audiencia. Do mesmo xeito, este título recolle un extenso capítulo dedicado ao goberno do territorio y a participación no que se detallan as medidas levadas a cabo para coñecer a realidade territorial e as necesidades dos municipios, administracións e entidades con implicación no litoral. Trátase dun modelo de planificación territorial que ten como principio reitor a integración e conciliación dos intereses da sociedade cos valores patrimoniais para avanzar no desenvolvemento dun instrumento de xestión do litoral propio, e desexado.

TÍTULO II. PAISAXE.

Recolle tres capítulos destinados á comprensión da paisaxe de litoral de Galicia, a definición concreta do ámbito do Plan e a análise dos seus elementos estruturantes. Todo iso cunha ollada holística e integradora que permite que a paisaxe se converta na ferramenta de estudo básica do presente documento. Esta análise plásmase na caracterización dunhas unidades de paisaxe e nunha cartografía de usos e elementos para a valoración que será fundamental para comprender e concretar o Modelo territorial proposto polo presente Plan.

TÍTULO III. SÍNTESE TERRITORIAL

Recolle catro capítulos dedicados á estrutura territorial, a dinámica socioeconómica, a dinámica turística e a enerxía como análises do punto de partida da situación actual do litoral de Galicia.

O obxectivo é mostrar unha ollada integral do conxunto das dinámicas, usos e actividades que conviven no litoral. Desta maneira establécense os elementos sobre os cales fixar a atención en estudos posteriores.

TÍTULO IV. MODELO DE XESTIÓN.

Recolle o Modelo proposto polo POL, así como unha serie de Estratexias que o exemplifican. Do mesmo xeito, recóllese un capítulo, o terceiro, especificamente dedicado á Senda dos Faros que deberá desenvolverse con posterioridade á entrada en vigor do presente Plan.

O capítulo 1 deste título é o destinado a motivar e explicar o contido específico del e é imprescindible a súa lectura para a correcta aplicación de los criterios, principios e normas xerais recollidos na Normativa.

TÍTULO V. NORMATIVA

Este título desenvolve o mandato legal establecido na Lei 6/2007, que fixa como obxectivos “establecer os criterios, principios e normas xerais para a conservación urbanística da zona litoral baseada en criterios de perdurabilidade e sostibilidade, así como a normativa necesaria para garantir a conservación, protección e posta en valor das zonas costeiras”. Estes aspectos desenvólvanse cunha dobre funcionalidade, por unha banda un marco de referencia para o planeamento (“criterios, principios e normas xerais”) que deberá ser desenvolvido polo planeamento urbanístico. Por outra, integra un conxunto de normas de aplicación inmediata directa, a través da regulación de usos das distintas Áreas, para a “conservación, protección e posta en valor das zonas costeiras”.

A normativa incorpora tamén un apartado específico no que se establece a relación co planeamento municipal vixente en cumprimento do artigo 14.3 da Lei 10/1995, de ordenación do territorio de Galicia. Do mesmo xeito, establécense unha serie de disposicións transitorias e adicionais.

TÍTULO VI. PROGRAMA DE ACTUACIÓN.

O POL non recolle un informe ou memoria de sostibilidade económica posto que da súa implantación non se deduce ningunha actuación de que implique expropiación, urbanización ou edificación. Porén, si reflicte unha serie de reflexións de carácter económico co obxectivo de poñer de manifesto a necesaria coordinación das políticas públicas no litoral.

Este Programa de actuación propón unha serie de actuacións que poderán levarse a cabo para a consecución dos obxectivos do presente Plan e que poderán quedar plasmadas mediante a elaboración dun Programa coordinado de actuación (instrumento recollido na Lei 10/1995, do 23 de novembro, de ordenación do territorio de Galicia).

TÍTULO VII. ANEXOS.

Componse de seis Anexos que desenvolven de maneira máis pormenorizada:

- Espazos de interese paisaxístico
- Núcleos de identidade do litoral
- Praias
- Marco xurídico
- Grao de compatibilidade
- Servidumes aeroportuarias

TÍTULO VIII. INFORME DE SOSTIBILIDADE AMBIENTAL (ISA).

Recolle o documento preceptivo conforme a Lei 9/2006, do 28 de abril, sobre avaliación dos efectos de determinados plans e programas no medio ambiente para a tramitación da Avaliación ambiental estratéxica do presente Plan. O ISA desenvolve o contido e determinacións establecidas polo Documento de referencia remitido o 3 de abril de 2009 pola Dirección Xeral de Desenvolvemento Sostible.

1.2.2. A CARTOGRAFÍA

1.03

*Desembocadura do río Eume.
Golfo Ártabro.*

Recóllense distintas series cartográficas que reflicten a situación actual do territorio e do planeamento, os traballos de análise, usos do solo e elementos para a valoración, así como o modelo territorial proposto e a súa aplicación. Dada a complexidade do documento e a extensión do ámbito territorial que abrangue, buscouse a máxima claridade na cartografía capaz de recoller a documentación necesaria para a correcta comprensión e aplicación do modelo proposto. As series cartográficas que presenta o presente Plan son:

Ortofotografías

- Ortofotografía dos anos 1956 e 1957
- Ortofotografía PNOA dos anos 2007 e 2008

Síntese territorial

- Planeamento urbanístico
- Planeamento sectorial

Usos e elementos para a valoración

Modelo territorial

Modelo de xestión

Afección a Costas del Estado

1.2.3. AS FICHAS DE UNIDADES DE PAISAXE.

Ademais dos obxectivos e os contidos que lle son propios ao presente Plan, de conformidade cos artigos 2.2.d e 5.2. da Lei 7/2008, do 7 de xullo, de protección da paisaxe de Galicia, intégranse plenamente a protección, xestión e ordenación da paisaxe, na ordenación territorial mediante as unidades de paisaxe identificadas.

As fichas das unidades de paisaxe conteñen a caracterización deste conforme a metodoloxía expresada no Capítulo 3 do Título II do presente Plan. Este traballo constitúe o marco complementario de aplicación do POL e completárase coas determinacións que establezan os Catálogos da paisaxe litoral e as Directrices de paisaxe que os desenvolven.

1.3. MATRIZ DE CONTIDOS

Recóllese a seguir unha matriz da información contida no presente documento estruturada, baseándose por unha banda nos contidos establecidos para os plans territoriais integrados na Lei 10/1995, do 23 de novembro, de ordenación do territorio de Galicia e, por outra, nas funcións encomendadas ao POL.

